

Список використаних джерел

1. Каменева Т. Н. Интенсификация учебного процесса на базе применения электронных технологий. *Фізико-математична освіта: науковий журнал*. 2017. Вип. 4 (14). С. 186 – 191.
2. Каменева Т. Н. Электронная дидактика как фактор инноваций в образовательных процессах. *“ΛΟΓΟΣ. Μιστεцтво наукової думки”: науковий журнал*. 2019. № 3. С. 80 – 83.
3. Мізюк В. Змішане навчання як інноваційний підхід інтеграції навчального процесу у закладах освіти. *Науковий вісник МНУ імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки*. 2019. № 3 (66). С. 172 – 176.
4. Терещук С. І. Технологія мобільного навчання: проблеми та шляхи вирішення. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки*. 2016. Вип. 138. С. 178 – 180.
5. Шишкіна М. Перспективні технології розвитку систем електронного навчання. *Інформаційні технології в освіті*. 2011. Вип. 10. С. 132 – 139.
6. Чошанов М. А. Е-дидактика: новый взгляд на теорию обучения в эпоху цифровых технологий. *Образовательные технологии и общество*. 2013. Вип. 16. № 3. С. 684 – 696.
7. Bates, T. (2016). The 10 fundamentals of teaching online for faculty and instructors. *Contact North, Thunder Bay*.
8. Lynch, M. 31 Pedagogical Techniques That Every Teacher Should Have in Their Toolkits. URL: <https://www.theeducadvocate.org/31-pedagogical-techniques-that-every-teacher-should-have-in-their-toolkits>.

Кропачева Н. М.,
науковий співробітник відділу
науково-освітніх інформаційних ресурсів,
Державна науково-педагогічна бібліотека
України імені В. О. Сухомлинського, м. Київ

УДК 378.4:023

Кропачева Н. М. Портал Pädagogik в структурі інформаційної діяльності бібліотек закладів вищої освіти Німеччини. *Тенденції забезпечення якості освіти* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Дніпро, 22 січня 2021 р). Дніпро : Міжнародний гуманітарний дослідницький центр, 2021. С. 83 – 86.

ПОРТАЛ PÄDAGOGIK В СТРУКТУРІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БІБЛІОТЕК ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НІМЕЧЧНИНИ

Оперативний доступ до інформаційних ресурсів наукового та навчального характеру в мережі Інтернет стає визначальним індикатором діяльності навчального закладу, інформаційної установи, визначаючи конкурентоспроможність та якість

надання інформаційних послуг. Формулюючи проблему надання оперативного доступу до необхідної наукової інформації та способи утвердження в інформаційному просторі, як рівнозначні аспекти зазначеного питання, акцентуємо увагу на продукуванні наукових ресурсів, створенні навігаційних систем, специфічних для галузі міждисциплінарних досліджень. Безумовно, створення електронних бібліотек галузевих установ, інституційних репозитаріїв, відкритих журнальних систем формує різносторонній інформаційний простір, який “закриває” практично весь спектр інформаційних запитів користувачів освітянської галузі. Той факт, що інформаційні установи (бібліотеки) використовують інтернет для своїх інформаційних послуг, так само послідовно застосовуючи інтерактивні техніки мережі, соціальних мереж для комунікації зі своїми користувачами, визначає стратегічні завдання бібліотек, зорієнтовані на просування своїх продуктів та розширення кола своїх користувачів. Для досягнення конкурентоспроможності створених бібліотеками продуктів, слід каталогізувати значимі для науки інтернет-джерела, зробити їх доступними і відкритими для дистантних користувачів, розміщуючи їх на сайтах бібліотек закладів вищої освіти.

Знаючи, що актуальність зазначеної проблеми має універсальний характер і, відповідно, пошуки її вирішення мають різновекторний і різнорівневий характер, нами зроблено спробу простежити і охарактеризувати практичні аспекти створення та генерації інформаційних ресурсів освітньої тематики бібліотечними установами закладів вищої освіти Німеччини; простежити особливості продукування інформаційних потоків відповідного тематичного та предметного спрямування, репрезентованих в інформаційному просторі бібліотечних інституцій.

Для розгорнутого аналізу створених інформаційних ресурсів з питань освіти та педагогіки нами сформовано вибірку із дванадцяти бібліотек університетів Німеччини, критеріями добору до якої слугували наступні показники: універсальність комплектування фондів бібліотечної установи; наявність в структурі інформаційних ресурсів зібрань рідкісних, рукописних видань; наявність розгорнутої структури сайтів бібліотек, що надають доступ до оцифрованих електронних зібрань зазначених видань; участь в мережі бібліотечних установ (відділень).

Вважаємо доречним у вигляді коротких оглядових відомостей навести дані про сайти найбільших бібліотек університетів Німеччини, концентруючи увагу на тематичній диференціації інформаційних ресурсів зазначеного спрямування, що представлені на порталах (сайтах) бібліотек.

1. Universitätsbibliothek Rostock – бібліотека Ростоцького Університету є науковою установою в структурі зазначеного закладу вищої освіти. Адреса в мережі Інтернет: www.ub.uni-rostock.de. Доступ до освітніх ресурсів: dbis.ur.de/dbliste.php?bib_id=ubfm&colors. Місце знаходження – Росток (Мекленбург-Передня Померанія).

2. Universitätsbibliothek J. C. Senckenberg (UB) – бібліотека університету Й. Г. Зенкенберга Гете-Університету у Франкфурті-на-Майні. Адреса в мережі Інтернет: www.ub.uni-frankfurt.de. Доступ до ресурсів освітньої тематики: dbis.ur.de/dbliste.php?bib_id=ubfm&colors=511&ocolors=40&lett=f&gebiete=23.

3. Niedersächsische Staatsund Universitätsbibliothek Göttingen – Нижньосаксонська державна і університетська бібліотека Джорджа-Августа в Геттінгені (SUB Göttingen). Адреса в мережі Інтернет: www.sub.uni-goettingen.de. Доступ до сторінки ресурсів освітньої тематики: rzblx10.uni-regensburg.de/dbinfo/dbliste.php?bib_id=subgo&colors=15&ocolors=40&lett=f&gebiete=23.

4. Universitätsund Landesbibliothek Münster – Бібліотека Вестфальського Університету Вільгельма в Мюнстері і державна бібліотека Федеральної землі Північний Рейн-Вестфалія (ULB Münster – Universitätsund Landesbibliothek). Адреса в мережі Інтернет: www.ulb.uni-muenster.de/bibliothek/index.html. Портал “Pädagogik”: www.ulb.uni-muenster.de/bibliothek/index.html.

5. Sächsische Landesbibliothek – Staatsund Universitätsbibliothek Dresden – Саксонська державна і університетська бібліотека в Дрездені (SLUB Dresden – Die Sächsische Landesbibliothek – Staatsund Universitätsbibliothek Dresden). Адреса в мережі Інтернет: www.slub-dresden.de/startseite. (Вибір тематики – Thema auswählen): www.slub-dresden.de/service/wissensbar.

6. Die Universitätsbibliothek der Humboldt-Universität zu Berlin – Бібліотека Університету Гумбольдта в Берліні. Адреса в мережі Інтернет: www.ub.hu-berlin. Портал “Pädagogik”: dbis.uni-regensburg.de/dbliste.php?bib_id=ubhub&colors=7&ocolors=40&lett=f&gebiete=23.

7. Universitätsbibliothek München – Бібліотека Університету Людвіга-Максиміліана в Мюнхені (LMU). Адреса в мережі Інтернет: www.ub.uni-muenchen.de/e-medien-der-ub/index.html. Посилання на повнотекстові ресурси (статті в періодичних виданнях): opac.ub.uni-muenchen.de/TouchPoint/refineSearch.do;jsessionid=DEDDDB49C4445697AEBE5868B09EA0172?methodToCall=filterSearch&id=mttype_facet&subval=ElektronischeRessource.

8. Universitätsund Landesbibliothek Sachsen-Anhalt – Університетська і державна бібліотека Землі Саксонія-Анхальт (Universitätsund Landesbibliothek Sachsen-Anhalt – ULB). Адреса в мережі Інтернет: www.sub.uni-hamburg.de. Портал “Pädagogik”: www.sub.uni-hamburg.de/recherche/datenbank-informationssystem/detail/datenbank/5327.html.

9. Staatsund Universitätsbibliothek Hamburg – Державна і університетська бібліотека в Гамбурзі є частиною єдиної державної і університетської мережі бібліотек Карла фон Осецького – (Staatsund Universitätsbibliothek Hamburg – SUB Hamburg). Адреса в мережі Інтернет: www.sub.uni-hamburg.de. Посилання на портал факультету Fakultät für Erziehungswissenschaft (факультет теорії виховання): www.sub.uni-hamburg.de/bibliotheken/universitaetsbibliothek/details-zur-bibliothek/bib-id/1190367862.html.

10. Universitätsbibliothek Leipzig (UBL) – Бібліотека Університету в Лейпцизі. Адреса в мережі Інтернет: www.ub.uni-leipzig.de. База даних Pädagogik: www.ub.uni-leipzig.de/en/research/subject-specific-databases/?libconnect%5Bsubject%5D=26.

11. Universitätsund Landesbibliothek Darmstadt (ULB) – Університетська і земельна бібліотека в Дармштадті. Адреса в мережі Інтернет: www.ulb.tu-darmstadt.de/service/start/index.de.jsp. Портал “Pädagogik”: rzblx10.uni-regensburg.de/dbinfo/dbliste.php?bib_id=tuda&colors=127&ocolors=40&lett=f&gebiete=23.

12. Universitätsbibliothek Heidelberg – Гейдельберзька університетська бібліотека (Universitätsbibliothek Heidelberg – UB). Адреса в мережі Інтернет: www.ub.uni-heidelberg.de. Портал “Pädagogik”: dbis.uni-regensburg.de/dbliste.php?bib_id=ubhe&colors=31&ocolors=40&lett=f&gebiete=23.

Серед інформаційних ресурсів освітньої тематики розглянемо репрезентований в інформаційному просторі університетських бібліотек портал “Pädagogik”, інтегруючий значну кількість баз даних і сервісів, підтримуваний інформаційною системою DBIS, розробленою університетською бібліотекою в Регенсбурзі і за фінансової підтримки німецького дослідницького товариства.

Представлені бази даних з питань педагогіки, освіти, об’єднані в багаторівневі й політематичні інформаційні добірки, згенеровані в зазначеному ресурсі, контент якого сформовано із БД:

- доступних в Інтернеті;
- зміст яких включено в університетський каталог;
- БД, які знаходяться у вільному доступі за фінансової підтримки Німецького науково-дослідницького співтовариства (DFG);
- доступних в локальній університетській мережі, в т. ч. і до ліцензійних баз даних власної генерації.

З огляду на викладені результати дослідження, наведемо наступні міркування щодо розроблення та генерування інформаційних ресурсів освітньої тематики бібліотеками закладів вищої освіти Німеччини. В першу чергу, значну частину з них складають онлайн-ресурси, інформаційні тематичні добірки, орієнтовані на інформаційні запити студентів як основної категорії користувачів. Окрему досить вагомую частину інформаційного наповнення сайтів бібліотек університетів становлять учбові, навчальні, науково-дослідницькі та структуровані за навчальними дисциплінами збірки електронних документів. В більшості переглянутих сайтів бібліотек закладів вищої освіти подано інформацію про останні оновлення рубрик, роки заснування, зміну кількості тематичних збірок; зібрано колекції із суміжних областей освітнього характеру, представлено зібрання відео- аудіоресурсів, розподілені посилання, що підтримуються такими системами доступу, як Банк даних Infosystem (DBIS), присутні на різних порталах та пов’язані між собою на основі високого рівня інтегрованості веб-ресурсів, бібліотечних каталогів та різноманітних оцифрованих джерел. Відмітимо той факт, що частка повнотекстових версій результатів наукових досліджень у формі монографічних та періодичних видань у відкритому доступі порівняно невелика, зважаючи на правові аспекти у сфері дотримання авторського права.

Ще однією особливістю сфери зазначених електронних-ресурсів освітньої тематики є потужна підтримка державними та земельними бібліотеками університетів міждисциплінарних порталів і окремих спеціалізованих ресурсів, створених в колаборації з DIPF, і, як наслідок цього, добре розроблених та структурованих, до яких долучаються усі партнери-учасники Німецького інституту педагогічних досліджень, в структурі якого представлено електронні мережеві сервіси освітнього спрямування, що становить фундаментальний пласт науково-інформаційних матеріалів для проведення подальших наукових розвідок.